

Obzornik

glasilo delovne organizacije

Naših prihodnjih pet let

TEMELJI SREDNJEROČNEGA PLANA BRESTOVH TEMELJNIH ORGANIZACIJ

Temelji plana so osnovni načrtovalni dokument in ga delavci zato sprejemajo z referendumom. Temelji plana morajo biti skupek različnih interesov, od interesa delavca v temeljni organizaciji do interesa delavca-občana v samoupravni interesni skupnosti, krajevni skupnosti ter v širši družbenopolitični skupnosti. Vsi ti interesi so bili usklajevani prek samoupravnih sporazumov o temeljih plana, o katerih smo že pisali v našem glasilu.

Težko je pisati o temeljih plana za vse temeljne organizacije, saj se med seboj razlikujejo glede na posebnosti posamezne temeljne organizacije pa tudi faza usklajevanja še ni zaključena. Zato bi v tem sestavku opredelili predvsem tiste elemente, ki so se med samoupravnim sporazumevanjem spremenili ali dopolnili.

Najprej bi omenili, da je dosežen nov korak pri opredeljevanju prestrukturiranja Bresta. Ne le, da se koncept prestrukturiranja vključuje v razvojne usmeritve v Sloveniji, temveč bo tudi banka podpirala samo projekte, ki bodo zagotavljali preusmeritev naše proizvodne strukture.

Zato je tudi v TOZD Zagalnica predvidena nova možnost proizvodnje opažnih plošč. S tem se znižuje delež pohištva v Brestu in povečuje predvsem proizvodnja za izvoz.

Izrednega pomena je tudi opredelitev razvoja v TOZD Jelka. Medtem, ko je bil v prejšnjih dokumentih zapisan samo razvoj oplemenitenja ognjeodpornih plošč v tej temeljni organizaciji, je analiza trga pokazala, da je za Brest življenjskega pomena čimprejnjša in čimvečja finalizacija ognjeodpornih plošč. K temu je potrebno dodati še to, da pri takšni naložbi lahko sodeluje tudi banka, ravno tako pa je naložba zanimiva tudi za sovlaganje izven delovne organizacije.

Zato je v temeljih plana tudi ta naložba opredeljena na začetku srednjeročnega obdobja, hkrati z naložbo v opažne plošče.

Seveda se pri tem pojavlja vprašanje sedanje proizvodnje pohištva. Omejena investicijska sredstva ne omogočajo dodatnih gradbenih del, zato je potrebno finalizacijo ognjeodpornih plošč dati v sedanje prostore. Tako bi se ob večanju deleža nove proizvodnje postopoma zniževal delež pohištva. S tem nedvomno dosežemo več ugodnih učinkov:

— nova proizvodnja je dohodkovno boljša kot pri pohištvi,

— zmanjšuje se delež pohištva, za katerega moramo zagotavljati potrošniške kredite iz lastnih sredstev — to pa ni nič drugega kot poraba težko pridobljenih investicijskih sredstev,

— zmanjšujemo lastno konkurenco na trgu pri ploskovnem pohištvi med Jelko in Zagalnico,

— ker finalizacija ognjeodpornih plošč temelji na naročilih, delež pohištva še vedno omogoča normalno proizvodnjo tudi v času manjših naročil,

— število zaposlenih ostaja nespremenjeno.

Med manjšimi spremembami, ki so dane v temeljih plana, bi omenili možnost postopnega zmanjševanja proizvodnje kartonske embalaže, ki pa je mogoče samo ob pogoju, če organizacije s področja takšne proizvodnje omogočijo sredstva za drugačno proizvodnjo. Možnost se kaže v razvoju tesalnice v TOZD Zagalnica oziroma v TOZD Jelka, če se bo še naprej bistveno zniževal dotok hlodovine.

Z novim ovrednotenjem naložb se je predračunska vrednost vseh naših naložb povečala, zato je bilo potrebno premakniti v naslednje srednjeročno obdobje skladanje žaganega lesa v TOZD Zagalnica, ker so se pojavile potrebe ostalih temeljnih organizacij, pa še izgradnja dodatne hale centralnega skladišča. Nelogično namreč je, da ob zahtevi po vse večjem deležu naročilniškega programa in večjem deležu izvoza ne načrtujemo povečanja skladiščnih prostorov.

Naj ob sami predračunski vrednosti še enkrat poudarimo, da gre pri treh največjih naložbah — opažne plošče, finalizacija ognjeodpornih plošč ter ob tankih iverkah pretežno za sredstva sovlagateljev ter za bančna sredstva. Posebej to velja za tanke iverke, kjer je naložba utemeljena na ravno s širšega družbenega vidika. Ocenjujemo namreč, da je naložba 40 do 50 odstotkov cenejša od novogradnje, saj imamo že precejšen del infrastrukture in del opreme. Prav zato mora biti interes sovlagateljev večji, saj Brest iz lastnih sredstev te naložbe ne more financirati. S tako postavljenim financiranjem vseh treh naložb pa ostaja bistveno več sredstev za naložbe

v ostale temeljne organizacije.

Nekoliko širše smo opredelili naložbe zaradi obrazložitve o prestrukturiranju Bresta, kajti temelji plana niso le naložbe. O prihodnji proizvodnji smo si delno sliko že ustvarili, zato naj povejmo samo to, da mora proizvodnja pohištva naraščati samo v skladu s produktivnostjo dela — to je okoli 3 odstotke letno. Bistveno pa se povečuje proizvodnja ognjeodpornih plošč, ki bi se z uvedbo dodatne izmene povečale na okoli 500.000 kvadratnih metrov letno.

Glede pridobivanja in razporejanja dohodka je predvideno, da bi porabljena sredstva naraščala do 0,5 indekzne točke počasneje od rasti celotnega prihodka. To bo zahtevalo dodatne napore in ukrepe v temeljnih organizacijah na področju varčevanja z reprovromateriali in energijo. V delitvi dohodka je potrebno zagotoviti takšna razmerja, da bodo počasneje naraščale vse oblike porabe in hitreje sredstva za razširitev materialne podlage dela. Zato je tudi porast skladov večji, s tem da temelji plana opredelijo tudi uporabo skladov.

Tudi v naslednjem srednjeročnem obdobju bo potrebno posvetiti vso skrb obratnim sredstvom in likvidnosti. Predvsem je potrebno zagotoviti fizično enak obseg obratnih sredstev in s tem postopno izboljšanje koeficientov obračanja. To velja enako za zaloge surovin in repromaterialov, kar zahteva boljše operativno načrtovanje in optimalno naročanje kot za zaloge gotovih proizvodov, kar zahteva večje upoštevanje naročilniškega programa ter povečanje izvoza. Delež proizvodnje za izvoz se mora povečati do ene odstotne točke letno, s tem da se povečuje delež dežel v razvoju. Obseg uvoza repromateriala pa se fizično ne bi povečeval, razen tedaj, ko gre za nove zmožljivosti.

Temelji plana vsebujejo še opredelitev družbenega standarda, zaposlenost in izobraževanje, odnose do delovne skupnosti, gospodarjene s prostorom in izboljšanje varstva okolja, splošnega ljudskega odpora, družbene samozagrade in drugo. Vendar tega ne bi podrobneje obravnavali, ker je to več ali manj znano.

Naj ob koncu povemo, da temelji plana predvsem težijo k čimvečjemu prestrukturiranju in da vsebujejo osnovna stabilizacijska prizadevanja. Le tako bomo namreč prišli do večjega dohodka in s tem do boljšega družbenega in osebnega standarda.

P. Oblak

Nedvomno pomenijo nepolna štiri desetletja nove, Titove Jugoslavije najdragocenejše in najbogatejše obdobje v tisočletni zgodovini jugoslovanskih narodov.

To je obdobje, ko je iz nepomembnih lis na svetovnem globusu zrasla iz našega narodnoosvobodilnega boja in družbene revolucije trdna državna tvorba, ki ima danes pomembno mesto v svetovnem družbenem in političnem prostoru.

To je obdobje, ko smo s svojim samoniklim družbenim razvojem postali tvorci neuvrščene politike, tvorci najnaprednejše oblike medčloveških odnosov — samoupravnega socializma.

Tako neposredno povezujemo našo revolucionarno preteklost z oblikovanjem sedanosti in vizijo prihodnosti.

In prav v teh slavnostnih dneh se še globlje zavemo, kako neločljivo sta v splet naše revolucionarne preteklosti, sedanosti in prihodnosti vtakani ustvarjalni in bogati življenjski poti tovariša TITA in EDVARDA KARDELJA. Nikoli ne bomo mogli zapisati, da ju ni več med nami. Njune misli in vizije bodo še naprej bogatile našo družbeno zavest in nas usmerjale na naših prihodnjih poteh.

Vsem Brestovcem in ostalim občanom ob dnevu republike čestitamo in želimo še dosti skupnih delovnih zmag!

Koristno in delavno srečanje

OB III. SREČANJU NOVINARJEV IN ORGANIZATORJEV OBVEŠČANJA V ZDRUŽENEM DELU

Novembra je bilo v Krškem že tretje srečanje novinarjev in organizatorjev obveščanja v združenem delu; zbralo se jih je nad dvesto.

Globljo vsebino temu srečanju sta nedvomno dala tudi predsednik slovenskih komunistov France POPIT in predsednik slovenskih sindikatov Vinko HAFNER, ki sta spregovorila o pomenu obveščanja za samoupravno odločanje in o njegovi veliki družbenopolitični vlogi (o njuni misli ste lahko brali v drugih sredstvih javnega obveščanja).

Med drugim je bil na srečanju sprejet tudi akcijski dogovor o obveščanju v združenem delu. Le-ta izhaja iz nalog zveze sindikatov na področju obveščanja, ki si jih je zastavila na svojem preteklem kongresu. Iz tega dogovora izdajamo nekatere izmed zastavljenih nalog in opredelitev, ki pomenijo tudi splet nalog vseh nas na področju obveščanja:

1. Skladno z ustavo, zakonom o združenem delu ter z drugimi dokumenti in tudi po dogovoru z drugimi družbenopolitičnimi organizacijami prevzema Zveza sindikatov Slovenije družbenopolitično odgovornost za obveščanje v združenem delu.

Organizacije združenega dela morajo oblikovati celovit in odprt sistem medsebojnega obveščanja, ki se kot pomemben člen vključuje v celotno združeno delo. Normativno je treba določiti vire informacije in kdo jih je dolžan sporočati ter prek kakšnih sredstev za obveščanje. Za oblikovanje takega sistema in za njegovo nemoteno delovanje so odgovorne osnovne organizacije zveze sindikatov in druge družbenopolitične organizacije v združenem delu in organi samoupravljanja.

Sistem obveščanja v združenem delu je vpet v družbeno komuniciranje kot njegov samostojen in drugim enakovreden sestavni del.

2. Odprt sistem medsebojnega obveščanja v organizacijah združenega dela je med temeljnimi sestavinami samoupravljanja, zato bodo sindikati posvetili posebno pozornost odprtosti virov informacij in nemoteni poti za povratno informacijo (odziv in pobudo) delavcev.

3. Zveza sindikatov Slovenije se zavzema za uresničevanje zahteve samoupravljalcev, da so vsakemu delavcu zagotovljene minimalne informacije, ki so mu potrebne za samoupravljanje in kot smo jih že opredelili s temeljnimi informacijami za delavce.

»Temeljne informacije za delavce« so tiste vsebine, ki jih mora dobiti vsak delavec v vsakem delovnem okolju. Gre za temeljne kazalce gospodarjenja in poslovanja, ki morajo biti po zakonu o združenem delu izkazani ob periodičnih in zaključnih računih in ki jih sindikati zahtevamo že sedaj. Pri tem ne bi smeli ostro ločiti poslovnih informacij od samoupravnih. Poudarjena je odgovornost vseh, ki informacije posredujejo, predvsem še organizatorjev obveščanja, da bodo sporočila oblikovana in podana ustrezno delovnemu okolju.

4. Celovito obvladovanje sistema medsebojnega obveščanja v združenem delu naj zagotavljajo posebni odbori za obveščanje. Ti odbori naj bodo neposredno izvoljeni, praviloma na ravni delovne organizacije, predlagajo pa jih osnovne organizacije zveze sindikatov oziroma konference. Sestavljeni naj bodo iz delegatov samoupravnih organov, družbenopolitičnih organizacij in udeležencev.

Odbori so torej družbeni organi, ki opredeljujejo zasnovo in politiko obveščanja in je njihova osnovna naloga skrbeti za celovito (to je redno, pravočasno, objektivno in popolno ter po obliki samoupravljalcem dostopno) obveščanje in za njegovo podružbljanje v svoji organizaciji združenega dela. Delegati odborov za obveščanje ne morejo biti poslovodni delavci.

Uredniški odbor je za konkretno glasilno izvršno telo odbora za obveščanje.

Uredništvo sestavljajo delavci, ki so za obveščanje zadolženi na podlagi svojega opisa del in nalog, kot tudi drugi redni sodelavci v procesu obveščanja.

Uredništva, službe in drugi izvajalci nalog s področja obveščanja so za svoje delo odgovorni odboru za obveščanje, če teh še nimajo, pa drugim samoupravnim organom.

5. Nadaljevati moramo pozitivne dosežke iz akcije »Tisoč delavcev — sodelavcev« v združenem delu: načrtna dejavnost družbenopolitičnih organizacij in zveze sindikatov na področju obveščanja; spremljanje, ocenjevanje in načrtovanje te dejavnosti; oblikovanje dopisniške mreže; delovanje odborov za obveščanje in komisij občinskih svetov ZSS za obveščanje; okrepljena povezava s časopisom »Delavska enotnost«, itd. Posebno pozornost morajo nameniti organizacijam združenega dela (in občinam), kjer se iz objektivnih ali subjektivnih razlogov niso uspešno vključili v uresničevanje nalog iz akcije »Tisoč delavcev — sodelavcev«. Sindikati morajo pokazati polno zavzetost za odpravljanje teh pomanjkljivosti.

6. Akcije Zveze sindikatov Slovenije, predvsem tiste, ki zahte-

vajo javne razprave, so hkrati akcije za dobro obveščenost delavcev. Zavest o tem moramo razviti pri vsem članstvu, še posebno pri naših družbenopolitičnih delavcih na vseh ravneh, od osnovne organizacije do republiškega sveta, pa tudi v zvezi komunistov, socialistični zvezi delovnega ljudstva in v zvezi socialistične mladine. To spoznanje mora prevladovati še predvsem pri vseh, ki jim je obveščanje del njihovih delovnih dolžnosti, in to velja tudi za poslovodne organe.

7. Komisije (sveti) občinskih svetov zveze sindikatov za obveščanje so odgovorne za stanje obveščenosti v združenem delu na svojem območju. Te komisije (sveti) so pobudniki rednih ali priložnostnih tiskovnih konferenc o aktualni sindikalni dejavnosti na občinski ravni, na katere vabijo novinarje (dopisnike iz občin, organizatorje obveščanja in druge). Organizatorjem obveščanja v združenem delu naj bodo te konference priložnost za izmenjavo izkušenj in za razpra-

157. in 1. številka Brestovega obzornika

ve o odprtih vprašanjih.

8. Zveza sindikatov je skozi odbore za obveščanje v organizacijah združenega dela odgovorna med drugim tudi za normativno urejenost področja obveščanja, za zagotavljanje ustreznega statusa organizatorjev ob-

veščanja v združenem delu, za vključevanje področja obveščanja v razvojne dokumente in za uveljavljanje dokumentov svobodne menjave dela, dohodkovnih odnosov, racionalnosti in učinkovitosti na področju obveščanja.

Sindikati in krajevne skupnosti

Vsaka dobra osnovna sindikalna organizacija mora imeti pri svojem delu in načrtovanju poleg vprašanj iz svojega delovnega okolja vedno pred seboj tudi jasne potrebe iz svojega okolja, kjer živijo njeni delavci. Prav zato morajo organizacije zveze sindikatov večkrat govoriti o stvareh, ki se tičejo delavcev z območja krajevne skupnosti, v kateri delavci prebivajo.

Zveza sindikatov si skupaj z drugimi dejavniki prizadeva, da bi uveljavili krajevno skupnost kot neposredni družbeno-ekonomski odnos in razvili enako pravno samoupravno dogovarjanje.

Da bi to dosegli, je nujno, da nenehno ugotavljamo in izboljšujemo ustrezne oblike dela izvoljenih delegatov v samoupravnih organih in v političnih organizacijah krajevne skupnosti.

To pa je dejansko tudi vse, kar smo napravili, da bi uveljavili statutarni dogovor iz leta 1974. Analize kažejo, da smo marsikje vzpostavili samo formalne odnose, ki so nastali predvsem zato, ker nismo opredelili tudi dejanske vsebine družbenoekonomskih odnosov med temeljnimi organizacijami in krajevnimi skupnostmi in s tem tudi nalog zveze sindikatov in delavcev v krajevnih skupnostih v zvezi z njihovimi interesi. Za uresničevanje tako opredeljenih nalog in vloge zveze sindikatov v krajevni skupnosti je nujno potrebna povezana dejavnost osnovnih organizacij in aktivno vključevanje občinskega sveta zveze sindikatov.

To mesto usklajevanja smo na kratko opredelili kot koordinacijski odbor sindikata v krajevni skupnosti. Ne gre za uveljavljanje nove organizacijske oblike dela sindikatov, ampak za mesto, kjer osnovne organizacije zveze sindikatov in občinski svet med seboj sodelujejo v zvezi z vsemi vprašanji, ki se nanašajo na uresničevanje interesov delavcev v krajevni skupnosti, v kateri prebivajo.

Oblike dela, da bi to dosegli, so zelo različne in odvisne od posamezne krajevne skupnosti. Najbolj preprosta je v krajevni skupnosti, kjer je sedež temeljne organizacije. To nam dokazuje že dosedanje sodelovanje. Bolj zapleteni so odnosi, ko je v krajevni skupnosti več temeljnih organizacij, oziroma če je večina zaposlenih izven krajevne skupnosti.

V teh primerih je rešitev pri oblikovanju koordinacijskega odbora in povezava z drugimi

temeljnimi organizacijami, ki zaposlujejo delavce iz istega okolja. Dejstvo je, da v naši občini nimamo krajevne skupnosti, ki bi zaposlovala samo delavce iz matične krajevne skupnosti. Zato je za vsako okolje potrebna ocena, kako oblikovati delo sindikatov v prihodnje.

Koordinacijski odbor sindikata, katerega bistvena naloga je usklajevanje aktivnosti v krajevni skupnosti z aktivnostmi v temeljnih organizacijah in zvezi sindikatov, naj bi bil ožje delovno telo, v katerega osnovne organizacije v dogovoru z občinskim svetom in socialistične zveze določijo prizadevne delavce v samoupravnih in političnih organih, ki poznajo problematiko, živijo v krajevni skupnosti in bodo postali nosilci razprav z delavci v delovnih organizacijah.

To obenem pomeni, da moramo delegirati le delavce, ki tam živijo, kajti samo ti delavci so lahko dejanski nosilci povezav med temeljnimi organizacijami in krajevnimi skupnostmi.

Sedež koordinacijskega odbora naj bi bil v največji temeljni organizaciji ali tam, kjer je predsednik, nikakor pa ne bi bilo smotno, da v te organe izvolimo predsednike osnovnih sindikalnih organizacij in jih tako še dodatno obremenimo.

Te naloge bo potrebno opraviti v januarju, ko imamo letne konference sindikata.

Samo od teh oblik dela in zagnanosti posameznikov, ki že sedaj delajo v krajevnih skupnostih, pa ni odvisno, kako bomo razvili družbenoekonomski in samoupravni odnos med temeljnimi organizacijami in krajevnimi skupnostmi. Čimprej moramo pozabiti dostikrat izraženo dvojnost, ko se v tovarni odločamo o sredstvih za krajevne skupnosti in v bipo pozabimo, kaj smo zahtevali kot občani.

Še posebej pa je zelo pomembno, da ima osnovna organizacija sindikata celovit pregled, kje vse bivajo njeni delavci, kajti le tako bo lahko vedela za vse težave in jih tudi uspešno reševala, ne glede, za katero krajevno skupnost gre. Da se tega zavedamo, bomo lahko pokazali že čez nekaj dni, ko bomo obravnavali in sprejemali samoupravne sporazume o temeljnih planov v krajevnih skupnostih za obdobje 1981-85.

F. Žagar

Pravnik odgovarja

Vprašanje:

Tokrat smo dobili vprašanje v zvezi z delom prek polnega delovnega časa (nadurno delo). Ali lahko delavec, ki je delal prek polnega delovnega časa (nadurno delo), tako ustvarjen višek delovnih ur koristi tako, da je nato ostale delovne dni doma? Ali je v takem primeru zaradi tega, ker za nadurno delo dobi dodatke na osebni dohodek, lahko doma več časa, kolikor je opravil nadurnega dela? (na primer za 1 naduro — 1,5 ure odsotnosti).

Odgovor:

Delavec, ki je delal prek polnega delovnega časa (nadurno delo), ima za to delo pravico do dodatka na osebni dohodek v skladu s samoupravnim sporazumom o skupnih osnovah in merilih za pridobivanje in razporejanje dohodka.

Tega večjega števila delovnih ur delavec ne more koristiti tako, da je nato za toliko časa odsoten z dela.

Če narava del oziroma delovni proces ali izjemne okoliščine zahtevajo, se lahko v primerih, ki so določeni v samoupravnem splošnem aktu o delovnih razmerjih, odredi prerazporeditev delovnega časa, ko znaša delovni čas v določeni dobi med letom več kot osem ur na dan, v preostalem delu te dobe pa manj kot osem ur na dan. Vendar pa pri tem skupni delovni čas pri omenjeni dobi ne sme biti v povprečju daljši od 42 ur na teden.

Iz povedanega izhaja, da gre v bistvu za dva pravna primera: za nadurno delo, ki se plača z dodatkom in za prerazporeditev delovnega časa, pri čemer je ena ura pač še vedno ena ura.

A. Perčič

Dosti občanov na naši vsakoletni razprodaji. Močno je narasla (v tem času) tudi prodaja v našem Salonu pohištva

Tudi iverna plošča ima dve strani

Področje cen je v naši družbi med temeljnimi kamni spotike. Na delovne kolektive in na njihove vodilne delavce letijo očitki, da so ugotovili, kako je z dviganjem cen laže kot pa z delom dvigovati produktivnost ali pa celo skrivati nedisciplino, napačne poslovne odločitve, reševati zgrešene naložbe ali opravičevati druge subjektivne napake. Tisti, ki nimajo kaj skrivati, pa morda na tak neprimeren način izrabljajo svoj monopolni položaj in v bistvu bolj ali manj izkoriščajo druge delavce. Tako ravnanje ni v skladu z zakoni in še manj z osnovnimi moralnimi načeli naše družbene ureditve.

ŠE DALEČ OD NAČEL

Zato je prav, če postavimo tak sistem oblikovanja cen, po katerem se morajo kolektivi dokazovati pred strogim sodnikom — trgovcem, za tiste z monopolnim navdihom pa naj bi ne bila preveč dolga pot do primerne kazni.

Zal, življenje okrog cen se je (in se še) odvija nekoliko drugače. Teoretično in resolucijsko morda v redu, v posledicah, ki jih doživljajo posamezni večji ali manjši kolektivi, pa včasih izredno boleče in krivično.

ENOSTRANSKOSTI

Takšno tepeno dete resolucijskega in administrativnega pavšaliza je naša temeljna organizacija IVERKA! Ko prebiramo najrazličnejša časopisna poročila in če ne poznamo celotne zgodbe, bi se morali kar sami uvrstiti v skupino neprimernežev, kakršnim je treba takoj stopiti na prste. Take novice se širijo v svet zaradi premajhne obveščenosti pisaric, ali pa tudi zaradi njihovih posebnih interesov. V nobenem primeru ni opravičila, zlasti pa ne v nekaterih primerih, ki že merijo na grobe laži.

V naslednjih nekaj odstavkih bi rad v glavnih obrisih prikazal dejstva, ki zadevajo vprašanja cen ivernih plošč — sodbo pa si ustvarite sami.

Iz TLI: stol x

ZAKAJ SMO GRADILI IVERKO

Odločitev za izgradnjo nove tovarne ivernih plošč je temeljila na treh glavnih izhodiščih:

- da se odpravi uvoz ivernih plošč,
- da se s pomočjo nove tehnologije uporabijo lesni ostanki, ki jih doslej nismo uporabljali kot osnovno surovino,
- da bi s tem pospešili potrebno prestrukturiranje naše proizvodnje.

Investicijski elaborat je zagotavljal rentabilno proizvodnjo pri delu v treh izmenah oziroma pri letni kapaciteti 60.000 kubičnih metrov ivernih plošč.

Tovarna je bila zgrajena pravočasno in tudi v tehnično-tehnološkem pogledu je bilo delo solidno opravljeno.

CENE SUROVIN IN ENERGIJE SO PODIVJALE

Nekako v času izgradnje novih tovarnih ivernih plošč (BREST — MEBLO) se je pričelo nenavadno gibanje cen surovin in

energije, ki je povzročilo nepredvidena razmerja.

Naj to osvetlimo s primerjavo cen surovin in energije ter administrativno določenih cen ivernih plošč v letih 1980 in 1974:

— bukova drva	indeks 465
— jelova celuloza	indeks 348
— jelovo žamiranje	indeks 272
— lepilo	indeks 225
— mazut	indeks 314
— elektr. energija	indeks 459
— iverne plošče	indeks 121

Tako smo prišli do položaja, ko so že samo stroški lesne surovine in lepila za kubični meter ivernih plošč za 500 dinarjev večji od administrativno določene cene teh plošč. Ta podatek tudi laičnemu opazovalcu pokaže vso težavnost, če že ne absurdnost položaja, v katerem so se znašli proizvajalci ivernih plošč.

SAMO NAŠI UKREPI — NEZADOSTNI

Sami smo skušali ukrepati, kjer se je dalo. Delavci v temeljni organizaciji IVERKA delajo v štirih izmenah, zaostri so disciplino, poiskali »skrite rezerve«, kvaliteta izdelkov je solidna, doseganje normativov primerno oziroma tehnično pogojeno. Morda bi se dalo iztisniti še kakšen odstotek, ne pa 170 odstotkov, za kolikor je bila doslej administrativno določena cena preizkušna. Na ostale pogoje pa nimajo delavci v tej temeljni organizaciji nobenega vpliva in še najmanj na tiste stroške (cene elektrike, mazuta, lesa, lepila), ki v osnovi povzročajo opisana nesorazmerja.

V nobeni resoluciji ali kakšni drugi veljavni odločitvi ni zapisano, naj bi proizvodnja ivernih plošč ukinili. Tudi trg sam dokazuje, da je tovrstna proizvodnja v celoti potrebna, saj so bile vsa pretekla leta kvalitetne iverne plošče zelo iskano blago. Držati roke navzkriž ter slepo in formalistično razlagati administrativne (ne)ukrepe glede ivernih plošč bi zato pomenilo zrušiti vsa prizadevanja kolektivov, ki so zgradili tovarne ivernih plošč.

Takšna (ne)aktivnost bi že v tednu dni privedla te tovarne v sanacijo (stečaj?), saj ne bi imele sredstev za plačilo surovin in dobavitelji bi ustavili dobavo. V naslednjem tednu bi več kot 10.000 delavcev lesne industrije zaman iskalo iverne plošče v svojih skladiščih surovin. Tudi če bi kdo poklical administracijo na odgovornost (?), bi celotno breme nosili v prvi vrsti delavci lesne industrije in nato širša družba.

NEVZDRŽEN POLOŽAJ

Leta 1977 je postal položaj proizvajalcev ivernih plošč ekonomsko že nevzdržen. Zato so zainteresirane organizacije združene v delo (proizvajalci in uporabniki ivernih plošč) sprejele poseben samoupravni sporazum z glavnim ciljem: dohodkovno urediti razmerja pri proizvodnji in prodaji ivernih plošč tako, da bo tudi proizvodnja ivernih plošč vključena v neke normalne, človeku razumljive okvire. Ti morajo omogočiti zanesljivo dobavo tega nepogrešljivega izdelka za potrebe pohištvene industrije.

Področje tovrstnega dohodkovnega urejanja pa je še vedno zvezano z mnogimi neresenimi vprašanji in različnimi pogledi. Zato sta nam družbeni pravobranilec samoupravljanja SR Slovenije in posebna komisija

pri Skupščini SR Slovenije svetovala, da omenjeni sporazum popravimo, težavni položaj pa da lahko začasno rešujemo s posebnimi samoupravnimi sporazumi.

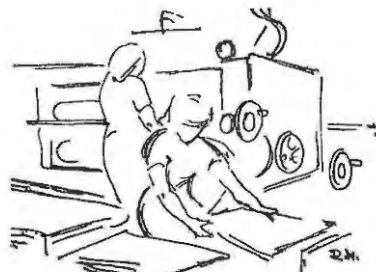
Tako smo se odločili za kompenzacije. To je način, ko porabniki ivernih plošč dajo del dohodka v obliki kompenzacije objektívno izpadlega dohodka proizvajalcem ivernih plošč, da bi le-ti sploh lahko še proizvajali. Način, dolgoročno gledano, morda ni najbolj primeren, zlasti ne zaradi dodatnih obremenitev dohodka, kaže pa na velik posluš pravobranilca in komisije za njuno dojemanje objektivne stvarnosti in na to, da jima ni bilo vseeno, kaj bo s proizvodnjo ivernih plošč in s tem tudi s proizvodnjo pohištva. Podpora k takemu načinu reševanja smo dobili tudi v okviru sindikata, kar se pokriva z njegovim prizadevanjem za reševanje perečih vprašanj, ki zadeva jo združeno delo.

Manj, ali nič posluha pa ni bilo s strani »klasičnih državnih institucij«. Tako smo se po inšpektorjevem pregledu znašli v dveh postopkih — upravnem in gospodarsko-kazenskem z obdolžitvijo, da smo kršili predpise o cenah.

SMO KRŠILI PREDPISE?

Trdno smo prepričani, da predpisov o cenah nismo kršili. Videti je, da sta si zakon o združenem delu in izvedbeni predpis o cenah sicer v hudem nasprotju. Izbrana je bila najboljša možna rešitev. Samoupravni sporazum, ki rešuje zaplete na področju cen ivernih plošč, je namreč sprejelo kar 20 proizvajalcev in 170 uporabnikov ivernih plošč.

Pri tem so pred vsakokratnim spreminjanjem na skupnem organu temeljito pregledali kal-

kulacije in druge razloge za spremembo. Gre torej za igro odprtih kart. Dejstva, na katera so oprti posamezni ukrepi, so očitna.

Posebej velja povedati, da problematiko ivernih plošč že od leta 1977 obdeluje posebna strokovna komisija, v kateri sodelujejo predstavniki proizvajalcev ivernih plošč, uporabnikov teh plošč ter predstavniki splošnega združenja LES, republiškega sindikata in Gospodarske zbornice SR Slovenije.

Sam trdim, da formalno gledano predpis o cenah ni bil kršen, pa tudi vsebinsko bi tu nedialektično stališče »zakon je zakon« ne bilo v prid naši proklamirani družbeni stvarnosti. Zavedati se moramo, da morajo biti tudi delavci v tovarnah ivernih plošč v vsaj približno enakopravnem položaju kot delavci ostale lesne industrije, če že ne tudi kot delavci drugih panog. Zgolj vprašljivo tolmačenje predpisa o cenah je skozi neukrepanje odgovornega administrativnega organa ovrglo to osnovno izhodišče naše socialistične morale.

Aktivnost samih zainteresiranih kolektivov in njihovo dogovarjanje je zato nujen ukrep za preprečitev družbene škode in pomeni zakonito razpolaganje z dohodkom. Seveda pa je vedno dobrodošel vsakdo, ki bi znal predlagati boljše rešitve.

Z. Zabukovec

TUDI NA LETOŠNJEM BEOGRAJSKEM SALONU POHIŠTVA LEPA PRIZNANJA BRESTU

Posebna žirija je na letošnjem beograjskem salonu pohištva, največjem pregledu jugoslovanske pohištvene industrije, nagradila Brestovega arhitekta Tomislava Žagarja z nagrado »jugoslovansko pohištvo '80« za projekt »Jedinica 828«.

Komisija je ocenila, da je avtor s svojim projektom prepričljivo povezal tradicionalni stil pohištva s sodobnim oblikovanjem. Površinska obdelava, posamezni elementi in njih sestava omogočajo najrazličnejšo uporabo pri opremljanju prostora (komoda — vitrina, linijska serija po horizontali in vertikali, uporaba domačih materialov, racionalizacija obdelave in zavarovanje finalne obdelave pri uporabi barv uporabljenih materialov).

Diplomo za »jugoslovansko pohištvo '80« je dobila tudi arh. Colini Tatjana za »Program 3-Katarina« iz proizvodnje cerkniškega Bresta. V obrazložitvi piše, da je avtorica s tem programom zelo studiozno in sistematično pripravila opremo naših stanovanjskih prostorov.

Letošnji beograjski sejem pohištva

Na letošnjem beograjskem sejmu pohištva sem sodeloval bolj v času priprave na sejem in na prikaz dosežkov in novosti v lesni industriji. Zato bi tudi ta sejem prikazal bolj iz tega zornega kota, saj prav podrobno sejma nisem imel priložnosti pregledati, nisem pa izpustil najpomembnejših razstavljenih izdelkov.

Splošni vtis je, da velikih premikov ali širših raziskav za nove prijeme v oblikovanju pohištva ni bilo videti. Temu je lahko vzrok več objektivnih težav, neke v manjši meri subjektivnih.

Večina proizvajalcev je uvidela, da je potrebno iti po stopinjah znanih zahodnih proizvajalcev, o čemer sem pisal že v poročilih o tujih sejmihi. Ob tem, koliko so uspešni pri posnemanju, ali bolje rečeno, uporabi naše tehnologije za podobne izdelke vidimo, da se

večkrat izkaže kot neuspešno. So izjeme, ki se vsaj pri izdelkih ali bolj rečeno prototipih, zelo potrudijo in tudi večkrat uspejo. Med take proizvajalce bi prištel tudi našo delovno organizacijo in jo tudi uvrstil med najboljše izdelovalce vzorcev. To je verjetno posledica dolgoletne in bogate izkušnje pri izdelavih zahtevnih programov v obliki naročil za zahodne kupce.

Ce skrajšam splošno razmišljanje, bi rekel, da je bilo na tem sejmu bolje kot sem ga videl leta 1978, da pa bo potrebno še veliko truda, da vzorci ne bi ostajali samo vzorci. Uporaba masivnega lesa, nalepk, bogate površinske obdelave, zaobljenih robov in vogalov so že v fazi uporabe in ne priprave, kar je obetavno za še boljše izdelke.

T. Žagar

Z letošnjega beograjskega salona pohištva

Nič kaj obetaven pogled na skladišče hlodovine

Žaga v eni izmeni

O sedanjem pomanjkanju hlodovine in o uresničevanju letošnjega gospodarskega načrta smo se pogovarjali z direktorjem TOZD ŽAGALNICA Stari trg **TONETOM PIŠKOM**.

Na vprašanje, kako se uresničujejo dogovori o zagotovitvi hlodovine in v zvezi s tem celotne lesne mase za potrebe primarne lesne proizvodnje, je odgovoril:

»Omenjeni dogovor pričakovani ni v celoti izpolnil. Po predvidevanju bo družbeni sektor gozdarstva planske obveznosti izpolnil do konca leta, medtem ko bo zasebni sektor dobavil le 7000 kubičnih metrov hlodovine od skupaj načrtovanih 42.000 kubičnih metrov, kolikor je žaga letno potrebuje, da bi izpolnila načrtovano proizvodnjo.

Vzrok, da bodo kmetje-lastniki gozdov dobavili manj hlodovine, vidim predvsem v tem, ker sedanje neskladje v cenah kmetske sile, da ne seka. Ta kapital hrani v gozdu za tiste čase, ko bo sečnja prinesla več. Ob tem namreč ugotavljamo, da so lastniki gozdov zvečine zaposleni in pridobivajo dohodek iz redne zaposlitve, zato jim sečnja lesa ni nujen pogoj za njihovo preživetje.

So pa tudi v družbenem sektorju slabosti, če gledamo iz vidika dobrega gospodarja. Naj

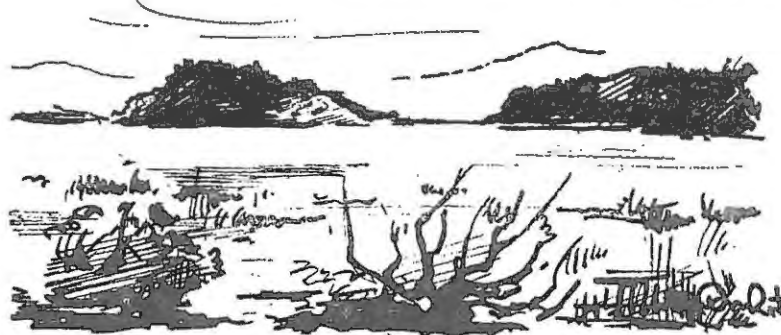
se dotaknem samo načela, ki bi ga morali upoštevati; hlodovino je smotrno dostaviti do najbližje žage. Pri tem pa teh najbližjih poti ne upoštevajo in posledica tega je, da je trenutno pri nas 800 kubičnih metrov, na žagi v Pivki pa 8000 kubičnih metrov ali desetkrat več hlodovine na zalogi. Da ne govorim o samem transportu, ko vozijo prazni kamioni mimo zločajeve na sečiščih.

Je pa še ena objektivna okoliščina v razmerju naše žage in žage v Pivki. Slednja pridobiva 80 odstotkov hlodovine iz družbenega in 20 odstotkov iz zasebnega sektorja, medtem ko je pri nas to razmerje 60:40 v korist družbenega sektorja.

Pomanjkanje hlodovine nas sili v polovično proizvodnjo na žagi in v prerazporeditve preostalih delavcev v druge delovne enote, pa tudi sosednji GABER nam je z razumevanjem priskočil na pomoč.

Takšno stanje naj bi trajalo vse do konca tega leta. Po vsem tem lahko ugotovimo, da bomo letni plan izpolnili s približno 84 odstotki; to je, od načrtovanih 17 starih milijard in 700 starih milijonov bo za 3 stare milijarde manjši prihodek, s tem pa tudi manjši izvoz in okrnjena devizna sredstva.

Pogovor pripravil T. Obreza

Pionirji domovini ob njenem prazniku

Domovina je naše bogastvo, je hiša, potok, gozd, hrib. Želela bi, da bi ostala bratska in enotna. Moja domovina naj živi v miru in svobodi. Andreja, 5. d.

Svobodna domovina je kakor sonce, svobodna domovina je kakor sreča, svobodna domovina mi pomeni vse: sonce, srečo, svobodo, mladost, življenje. Marija, 7. d.

Domovina je veliko sonce, ki nikoli ne ugasne. Objema nas kakor materina roka. Ko je med vojno krvavela iz tisočeri ran, so jih pogumni ljudje poskušali zaceliti. Zato jo z vsem srcem spoštujemo in poskusimo njen rojstni dan proslaviti čimbolj veselo. Barbara, 5. a.

Domovina je kakor morje, ki ga nikoli ne izsuše, je plamen, ki ga nikoli ne pogase, je sreča, ki žari v očeh vseh nas, domovina je naše življenje.

Domovina je beseda, ki je ni mogoče izraziti s črkami, temveč samo s čustvi. Domovina je naša mati, ki se je vedno oklepamo in nas sprejema z razprtimi rokami. Martina, 7. d.

Srečna sem, da živim v Jugoslaviji. Moja domovina bo proslavljala sedaj že sedemindeseti rojstni dan. Želim si, da bi imela dobre in poštene ljudi in da bi naši narodi še naprej ostali bratski in složni, saj je v slogi moč. S skupnimi močmi bomo še naprej gradili še lepšo domovino. Pionirji se bomo potrudili, da bi tudi mi hodili po poteh naših očetov. Ponosna sem na svojo domovino, pomeni mi vse! Marjeta, 5. d.

Kri smo dali, svobode ne damo! Naša domovina je kakor dobra mati, kakor kruh in kakor žitno klasje. Želel bi, da bi bila srečna in da ne bi bilo v naši domovini vojne. Aleš, 5. a.

Ljubljanski salon pohištva v prihodnje

Znano je, da ljubljanski salon pohištva in notranje opreme v zadnjih nekaj letih nima več svojega pravega mesta, čeprav je bil vrsto let znan kot salon ki je namenjen predvsem predstavitvi novih kreacij pohištva, pa tudi za notranjo opremo bivalnih prostorov.

Danes ima vodilno vlogo beograjski salon pohištva in notranje opreme in vsi novi dosežki na tem področju v Jugoslaviji se praviloma prikazujejo in ocenjujejo na tej prireditvi.

Vključ takšnemu stanju je izvršni odbor združenja lesarstva Slovenije na eni izmed svojih sej sklenil proučiti možnost oživitve oziroma ponovno uveljavitev ljubljanskega salona pohištva, ki naj bi glede na tradicijo pa tudi na ugodno zaledje še naprej deloval.

V ta namen je bil imenovan pomeben odbor, prouči možnost za prihodnje delovanje salona pohištva in notranje opreme v Ljubljani.

Odbor je delal šest mesecev in analiza je pokazala željo večine proizvajalcev pohištva, predvsem v Sloveniji, da bi prireditve še naprej živele, vendar v novi obliki in novi kvaliteti.

Zato je odbor za salon pohištva predlagal izvršnemu odboru lesarstva Slovenije naslednje:

— salon pohištva naj bo organiziran za občinstvo;

— to naj bo prireditve, kjer bo razstavljeno izključno pohištvo, ki je proizvod tovarne lesne stroke;

— prostor, kjer se razstavlja, naj prikazuje izključno ambience;

— naj bo to prireditve, kjer so lahko prisotni le izdelki, ki so prej testirani in jim pooblaščen ustanova izda za to ustrezen atest;

— to naj bo prikaz proizvodnih programov proizvajalcev pohištva in sicer: sedanjih in novo oblikovanih programov;

— naj bo to vzorčni prikaz stvaritev jugoslovanskih arhitektov in oblikovalcev;

— salon pohištva v Ljubljani naj bi bil vsako leto in sicer v aprilu;

— sejem naj bi bil ocenjevalne narave;

— bil naj bi prireditve, kjer bi podeljevali znak kakovosti in bil prodajnega značaja.

Ob razstavnih izdelkih, ki bi bili proizvod lesarskih tovarn, pa je bil odbor mnenja, da bi moralo splošno združenje lesarstva najbolj uspešno proizvajalci, ki bi jih ocenila strokovna komisija in občinstvo, dajati priznanja in sicer, da bi podeljevali — 3 zlate, 3 srebrne in 3 bronaste spoje. Nagradjeni avtorji bi morali dobiti diplomu in denar-

no nagrado. Višino nagrade naj bi vsakokrat določil izvršni odbor.

Odbor tudi meni, da bi lahko razstavili vse skupine izdelkov, in sicer:

1. kosovno pohištvo za spalnice,
2. oblaženo pohištvo,
3. kuhinjsko pohištvo,
4. jedilne kote
5. kosovno pohištvo za stenske garderobe in kopalnice,
6. pohištvo za mlade,
7. oprema za javne objekte,
8. izdelke lesne industrije za urejanje stanovanj,
9. promateriale.

Za vse izdelke bi bilo po mnenju predstavnikov Gospodarskega razstavišča dovolj prostora ob deistvu, da se vsi proizvajalci vsako leto te prireditve ne bodo udeležili.

Odbor je menil, da bi prireditve v taki obliki zaživele in da takšen koncept nakazuje novo vsebino. Tako bi bila kriza, ki je bila doslej ob majhnem številu obiskovalcev premagana.

Izvršni odbor splošnega združenja lesarstva Slovenije pa je po mnenju odbora pristojno, da te zamisli potrdi ali pa ovrže.

F. Turk

Ozka grla v Jelki

Cilj vsake urejene in organizirane proizvodnje je nemoten in tekoč pretok materiala skozi vse faze dela. Vendar to vedno ni mogoče, ker vpliva na pretok materiala več dejavnikov, od katerih se nekateri spreminjajo glede na tip in vrsto izdelka, nekateri pa so stalni in so pogojeni že s samo tehnološko opremo, z njenimi značilnostmi ter delovno zmogljivostjo opreme ali vsega izdelka.

Tako bi tudi ozka grla v proizvodnji lahko delili na občasna, na tista, ki se pojavljajo na posameznih delih samo pri posameznem izdelku ter na tista, ki so stalna in so odvisna od zmogljivosti strojne opreme.

Ozka grla, ki so se nam v zadnjem času pojavljala na primer pri glasbenih omaricah za Združene države Amerike in miznih ploščah za Zahodno Nemčijo, smo dokaj uspešno odpravili. Pri programu za Ameriko smo ozko grlo na nadmiznih rezkarjih odpravili s spremembo načina pri montaži prestavljivih pregrad in smo za nov način montaže uporabili žične nosilce polic, strojna dela, se pravi vrtanje, pa smo opravili na moznickarki.

Pri miznih ploščah za Zahodno Nemčijo se nam je pojavilo ozko grlo pri ročnem brušenju profiliranega roba in obdelavi vogala plošče. To smo sicer reševali z večjim številom delavcev na teh delih, vendar smo bili tudi pri tem omejeni s prostorom in številom delavcev, ki so bili usposobljeni za to precej zahtevno delo. Težave pri brušenju roba smo uspešno rešili z dodatnim agregatom na robovni furnirki. Agregat so skonstruirali in izdelali v naši vzdrževalni službi in nam to dejansko pomeni zmanjšanje ročnega dela pri obdelavi miznih plošč skoraj za polovico, poleg tega pa so tudi robovi bolj kvalitetno brušeni.

Ozka grla, ki pa se nam pojavljajo zaradi zastarelosti strojne opreme, ali premajhne zmogljivosti strojev, je težje odpravljati. Pred nekaj leti smo najbolj kritična ozka grla odpravili z nakupom novih strojev. V strojni oddelavi sta bili to moznickarka in robovna furnirka, v površinski pa stroj za luženje.

S tem, ko smo povečali pretok na teh strojih, se nam sedaj pojavljajo ozka grla na drugih in sicer predvsem pri stiskalnici za furnirje, formatni žagi in v celotnem oddelku površinske obdelave. Da bi odpravili ozka grla na teh strojih, sta samo dve možnosti: nabava novih strojev oziroma sušilnega kanala za površinsko obdelavo ali delo na teh delih v treh izmenah.

V sedanjem finančnem položaju je na nabavo nove opreme nemogoče računati, po drugi strani pa tudi, če bi imeli na voljo finančna sredstva, je vprašanje prostora, kam postaviti novo opremo, obenem pa se pojavlja tudi še vprašanje energije, saj nam sedanja kotlovnica pokriva komaj potrebe po ogrevanju prostorov.

Tako nam sedaj ostane samo ena možnost za odpravljanje ozkih grl in sicer tretja izmena. Na formatni žagi in v površinski obdelavi delamo v treh izmenah samo občasno, na stiskalnici za furniranje pa stalno in tudi ob prostih sobotah in nedeljah. Da bi odpravili delo pri stiskalnici ob nedeljah, smo se s temeljno organizacijo Pohištvo dogovorili, da nam del elementov furnirajo v Cerknici. Za trajnejšo rešitev ozkih grl, predvsem furniranja in površinske, pa bomo morali najprej misliti na novo kotlovnico, tako da bomo lahko pokrili primanjkljaj pri toplotni energiji in s tem tudi rešili vprašanje stiskalnice in površinske obdelave. A. Popek

NAŠI LJUDJE

Tokrat smo se odločili za razgovor z eno izmed najstarejših delavk v temeljni organizaciji Masiva Martinjak **MEZNARJEVO MAMO** — Marijo **GORNIK** iz Grahovega.

V tej tovarni se je zaposlila pred šestindvajsetimi leti in ji je ostala zvesta vse do danes, čeprav je poleg zaposlitve vzrejala še šestero otrok. Po rodu je Stajerka, rojena je bila v Skomarju pri Zrečah. Ze trideset let živi v Grahovem s svojo družino na katero je zelo ponosna.

Otroška leta je preživela doma na kmetiji, kjer je imela vedno polne roke dela. Oče je bil kovač in prav njegovo kovaštvo je bilo za vzorec sedanji tovarni orodja **JUNIOR** v Zrečah. Doma je spoznala Notranjca, ki jo je odpeljal v Grahovo. V prvih letih zakona je imela velike težave s stanovanjem, toda vse je minilo; tudi otroci so dorasli. Sama se pogosto spominja na rojstni kraj, še posebno zato, ker si je najstarejši sin tam ustvaril svoj dom.

Ko jo vprašam, koliko je stara, se z veseljem nasmeje: »Saj sem še tako mlada!« Res je. Njena korajža, veselo razpoloženje in nasmeji ji skrivajo precej let. Občudujem takšne ljudi, ker je kljub težavam, s katerimi se je

spopadla, vedno nasmejana in dobre volje.

V teh svojih delovnih letih je opravila mnoge težke naloge doma in v tovarni. Ni lahko biti mati v tako veliki družini, obenem pa biti tudi delavka v tovarni, ki ji daje zaslužek. To ji je pripomoglo, da je pomagala svojim otrokom do izobrazbe.

Najteže je bilo takrat, ko so vsi hodili v šolo. Vse težave je premagala in kljub temu ostala vestna delavka pri opravljanju svojih del in nalog. Delala je na več delovnih mestih v strojnem brušenju, sedaj pa največ dela pri nihalni brusilki. Načrti in cuji, ki si jih je zadala, so ji ostali kot upanje in vodnik v življenju. Vera v življenje, v delo in veselje do njega so zanj največja vrlina.

V delovno organizacijo ima veliko zaupanje, saj v vseh letih svoje službe ni nikoli ostala brez dela in brez osebnega dohodka. Kljub temu, da osebni dohodek ni bil velik, nima razloga za dvom in nezaupanje. Misli pa, da je delovna organizacija premalo napravila prav pri nagrajevanju delavcev. Vsa leta je pridna delavka, kljub temu pa je njen osebni dohodek med najnižjimi na Brestu. Menim, da bi morali bolj poskrbeti prav za starejše delavce, ki so s svojim delom pripomogli, da je Brest eno izmed največjih in najpomembnejših podjetij jugoslovanske povišne industrije.

Kljub temu, da je roke ne ubogajo kot so jo včasih, ne miruje. Veselijo jo ročna dela ter pletenje in v tem najde tudi veliko sprostitev. Res je! Človek si svoje resnično zadovoljstvo najde v delu.

Marija meni, da bo šla kmalu v pokoj, čeprav na njej tega ni videti. Delovna organizacija se ji zahvaljuje za dolgoletno zvestobo v tovarni ter ji želi še naprej veliko zdravih let ter čim več uspehov pri njenih »konjičkih«, katerim se bo ob upokojitvi predala z vsem srcem.

M. Dragolič

JESEN OB JEZERU (foto Igor Modic)

Iz drugih lesarskih kolektivov

V **SAVINJI** so napravili temeljito oceno nagrajevanja po delu. Pri tem so ugotovili, da je sistem analitične ocene del, sprejet leta 1976, doživel velike spremembe, ki pa niso sledile razvoju tehnologije in organizacije dela; z njimi so le porušili enotnost sistema nagrajevanja. Norme so zastarele, pri čemer uporabljajo le izkustvene, osebne ocenitve pri režijskih delih pa težijo zgolj navzgor. S temi vprašanji v zvezi so sprejeli vrsto ukrepov.

GLIN Nazarje je letos zaključil dve pomembni naložbi v skupni vrednosti 23 milijard starih dinarjev in sicer je zgradil tovarno za predelavo ivernih plošč ter avtomatizirano žagalnico za predelavo tanke oblovine. Oplemenjenje ivernih plošč je tehnološko tako urejeno, da bodo predvsem povišni industriji nudili že izgotovljene elemente pohištva. Žagalnica za predelavo oblovine je edina tovrstna tovarna v Jugoslaviji in omogoča velike kapacitete žaganja drobnega lesa ob skoraj popolnem izkoriščanju lesne mase.

V **MEBLU**, ki zaposluje 3015 delavcev, ugotavljajo, da je to število za 2,2 odstotka nižje kot ga predvideva letošnji plan. Obenem so zabeležili tudi veliko fluktuacijo zaposlenih. Med delavci, ki odhajajo, je največ tistih brez poklica. Odhajajo predvsem zato, ker dobijo v drugih delovnih organizacijah višje osebne dohodke, ker imajo tam boljše

delovne pogoje, ali pa so delo našli bližje domu.

ALPLES ima sicer samo dve lastni prodajalni pohištva in sicer v Železnikih in v Nišu, vendar pa so z uspehi svoje maloprodaje zelo zadovoljni, saj so samo v septembru prodali za 16 milijonov dinarjev pohištva. Zlasti beležijo lepe uspehe v pradažalni v Železnikih, kjer posebno pozornost posvečajo svetovanju kupcem, odpremi z delavci montažerji in reševanju reklamacij.

Tudi **STOL** si v sedanjih pogojih gospodarjenja prizadeva za čim večji izvoz, čeprav številne spremembe deviznega sistema niso najbolj spodbudne. Letos naj bi izvozili v vrednosti nad 4 milijone dolarjev svojih izdelkov, za prihodnje leto pa načrtujejo izvoz v vrednosti nad 5 milijonov dolarjev. Prav sedaj se s švedskim kupcem dogovarjajo za večji izvozni posel v prihodnjem letu.

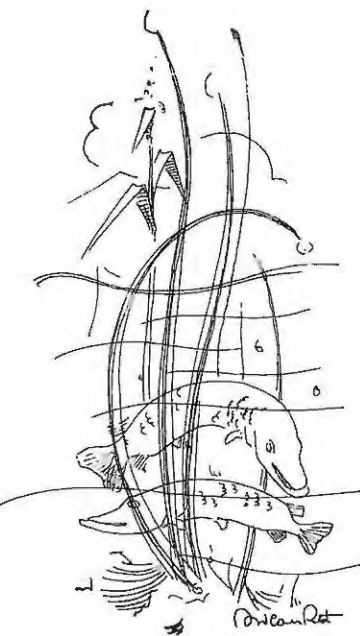
LESNINA predvideva za prihodnje srednjeročno obdobje kar polovico investicijskih sredstev v širjenje lastne maloprodajne mreže. Tako načrtujejo izgradnjo blagovnic, prodajnih središč in skladišč v Banja Luki, Skopju, Ivanici pri Dubrovniku, Mostarju, Mariboru, okolici Zagreba, Ljubljani, Kranju, Šibeniku, Tuzli, Zadru in drugod. Od teh gradnja v Banja Luki, Skopju in Ivanici že teče, projektirajo pa že objekte v Mariboru, Mostarju in Ljubljani. Skoraj v vse te zmogljivosti bodo v znatni meri sovlagale proizvodne organizacije, s katerimi imajo sklenjene samoupravne sporazume o trajnem poslovnem sodelovanju na osnovah skupnega prihodka.

ELAN se že nekaj let uveljavlja s telovadno opremo predšolskih ustanov. V svojem programu imajo raznoliko ponudbo za opremo telovadnic v vzgojnovarstvenih zavodih, pa tudi za otroška igrišča. Sedaj so svoj program različnega telovadnega orodja in igral še izpopolnili in ga z uspehom razstavili na beograjskem sejmu »Učila 80«.

LIKO izvaža svoje izdelke na vse celine. Se vedno izvažajo največ sedežnega pohištva, predvsem v Združene države Amerike in v Kanado, povečal pa se je tudi izvoz v evropske dežele in v Avstralijo. Poleg stolov izvažajo tudi stavbno pohištvo in primarne izdelke.

V **LIP Bled** načrtujejo za prihodnje leto 4 do 6 odstotno povečanje produktivnosti dela. To naj bi dosegli s povečano proizvodnjo, nekaterimi novimi naložbami, boljšim izkoristkom delovnega časa, spremenjenim proizvodnim programom in manjšo rastjo zaposlovanja.

NOVOLES uspešno uresničuje letošnje naložbo v proizvodnjo plastificiranih iveric. Zgradili so podaljšek proizvodne hale, s čimer so pridobili tudi skladiščne prostore za skladiščenje osnovne surovine za to proizvodnjo, iverne plošče.

SLOVENIJALES — trgovina si bo tudi v prihodnjem srednjeročnem obdobju prizadevala za čimbolj učinkovito izvozno politiko. Še naprej namerava širiti mrežo svojih predstavništev v tujini in vsako leto na novo organizirati eno ali dve predstavništvi. Do leta 1985 nameravajo ustanoviti tudi tri do štiri svoja podjetja v tujini in sicer v Avstriji, Španiji in v Vzhodni Nemčiji.

JELOVICA bo v prihodnjem srednjeročnem obdobju posvetila največ pozornosti modernizaciji proizvodnje oken in vrat ter programu stalnih in začasnih montažnih stavb. Temu bo podredila tudi svoje naložbene načrte. Nameravajo tudi širiti lastno prodajno mrežo in povečati izvoz.

OBISK V HIŠI CVETJA

Konferenca sindikata je 23. oktobra za Brestove delavce organizirala obisk hiše cvetja v Beogradu.

Udeležilo se ga je blizu šeststo delavcev iz vseh Brestovih osnovnih organizacij sindikata kljub poznemu jesenskem času.

Vsi vemo, kaj pomenijo besede »TITO« in »HIŠA CVETJA«. Ko pa se znajdeš po dolgem, večurnem čakanju med ogromno množico ljudi, ki se molče pomika do zadnjega doma ČLOVEKA, ki je živel za sočloveka in vse miroljubne narode sveta, te stisne pri srcu. Ne moreš doumeti, da ta ČLOVEK počiva med čudovitim cvetjem in da se od njega tiho, z ljubeznijo poslavljamo.

Z vseh obrazov prebereš samo eno: TITO ni umrl, živi v naših srcih in trdno bomo stopali po njegovi poti, TITOVI poti, poti svobode, sreče in miru.

B. Petrič

Dvanajst prikolic za prihodnje letovanje Brestovih delavcev. Ni pa najbrž zdravo, če bodo zmeraj na prostem

Pušelj pa ostaja

Dokončen odhod takšne umetniške in človeške osebnosti, kakršen je bil Maksim Gaspari, ki nas je nepreklicno zapustil v tem nesrečnem novembru, ne le žalosti, tudi vznemirja ljudstvo, ki ga je imelo za svojega, kane v dušo naroda občutek obubožanja in malone strahu: kaj pa, če je odšel zadnji, ki je trdno stal na slovenski zemlji? Kaj pa, če smo z njim izgubili usoden kosttega, čemur pravimo slovenstvo? Kaj če vsa procesija sodobnih umetnikov in »umetnikov« ne zna in ne more zamašiti te zijoče vrzeli?

Gaspari je bil tudi med svojimi vrstniki že posebnost: nemoderen med modernisti — ki so vsaj v začetkih svoje ustvarjalne zagnanosti hoteli biti vsaj evropski, če ne kar kozmični — je on kar brž izbral svojo slovensko zemljo, okrašeno z neugnanim otroškim drobižem, z zaljubljenimi mladimi ljudmi in z modrimi starčki za vsebino in slog svojega ustvarjalnega dela. S tem si je izbral povsem svojsko mesto v slovenski umetnosti in od te čisto posebne poti kljub svoji dolgi delovni dobi preprosto ni več odstopil.

Tako imamo Slovenci danes (in jo bomo imeli zmeraj) to srečo, da lahko pokažemo vsemu svetu Maksima Gasparija: »Glejte, to je naš slikar: dežela na teh slikah je slovenska in ljudje na njej smo Slovenci.«

Če so se hotele ob njem in po njem uveljaviti med nami nove smeri, nove vsebine in novi slogi slikarske umetnosti, je morala zato Gasparijeva umetnost biti večkrat tudi krivično ocenjena in porinjena v stran. Preveč je bila namreč vraščena v narod, da bi jo mogli obiti ali prekiniti.

Toda nič ni pomagalo: Gaspari je ostajal in ostal Gaspari. Njegove slike so preživele. Ostale so enostavno lepe. Ta njihova lepota pa ljudi osrečuje in razveseljuje in ne potrebuje nobenih razlag in filozofiranja. Te slike osrečujejo in razveseljujejo otroke in odrasle, polpismene in akademike. Morda se zmrduje nad njimi kdo iz nevoščljivosti in zavisti, morda tudi kdo, ki ima akademijo, duše pa ne premore. Toda ta manjšina, kolikor je je, še smešna ni. Je kvečjemu usmiljena vredna.

Zakaj strup ob razmišljanju o tem blagem človeku? Zato, ker je strah iz prvega odstavka tu. Prisoten. Kdo bo v razbitost in živčnost sodobne slovenske duše odslej prinašal mir, kdo širok, a ne s škodoželjnostjo zastrupljen humor? Kdo bo še ljubil to zemljo slovensko v času, ko celo v naši »resni« glasbi prevladuje škripanje, cviljenje, piskanje in tuljenje, v gledališču psovanje, v slikarstvu pa spakovanje in sprenevedanje?

Sreča, da za Gasparijem ostaja njegovo veliko delo. Sreča, da se je to delo še za umetnikovega življenja vraslo v našo zavest in ostalo kot pušelj na praznični obleki našega naroda.

Bil je naš rojak. Bil je naš častni občan. Zadnji čas je, da začnemo razmišljati o njegovi pokončni osebnosti, o njegovi zvestobi narodu, o njegovi preprosti umetniški in življenjski filozofiji.

Tako bomo živeli zlahtneje in — dlje.

J. Praprotnik

O Krpanu,

KAKRŠNEGA JE NAPISAL FRAN LEVSTIK
IN NARISAL LOJZE PERKO

»Kdo me bo? Morda vi dogopetec, ki ste suhi kakor razženj; ki je vas in vašega magistrovanja z vami komaj za polno pest? Z eno samo roko vas porinem čez svetega Štefana streho, ki stoji sredi mesta! Nikar praznih besed ne razdirajte!«

Levstikov Krpan je simbol naše ljudske čudi. Notranjci smo nanj ponosni, čeprav njegovo tihotapstvo ni bilo nikoli čisto v skladu z moralo povsem solidnega državljana. Njegova velika resnicoljubnost, odločnost in premočrnost, s katero se brez slepomišljenja in obotavljanja loti kočljivega dela in ga po natančno preračunani metodi tudi dosledno opravi; potem povsem upravičen srd ob poskusu, da ga

ogoljufajo za pošteno plačilo, pravična beseda brez dlake na jeziku pred najvišjo avtoriteto ter popolno omalovaževanje plesnive birokratske pameti, ki bi ga rada storila sebi za norca — to so gotovo kvalitete, ki kaj zlahka prekrijejo tisto nekaj utajene carine, ki bi jo moral Krpan plačati državi, če bi se hotel preživljati povsem v skladu s predpisi.

Takih Krpanov je po Notranjskem in čez Notranjsko njega dni tovorilo in tihotapilo dosti. Tudi Levstikov učenec Jurčič jih ni mogel obiti niti Perkov rojak Matevž Hace v svojem domačijem pisaniju ne.

Vendar je Levstikov Krpan od vseh tihotapcev, kar jih je dalo naše ljudstvo in umetno slovstvo, daleč najbolj izrazita figura in edini, ki je poleg svo-

Maksim Gaspari: Tepežkanje

jega prepovedanega posla znal opraviti veliko, za vso državo pomembno in v celoti dobro delo.

Pri vseh svojih otepanjih z oblastjo in pri vsej nespoštljivosti do njenih podreptih varuhov je še kako potreben in koristen državljan. Je pa iz mesa in krvi in takšen je bil Perku vseh v njegovih mladih letih in tudi še pred kratkim, ko nam ga je nazadnje upodobil v skupščinski dvorani v Cerknici.

Kot je Levstikov Martin Krpan z Vrha zlahka postal klasična slovenska povest, napisana v nekaj dneh na lilevem kozolcu v Retjah, tako lahkotno in zagnano je Perko z likovno govorico upodobil tega junaka. Oba umetnika sta — vsak po svoje — zila iz sebe veliko hotenje svojega naroda: kljub majhnosti biti upoštevan in enak velikim.

Samá velika v svojem človeškem ponosu sta z lahkoto premagala našo privzgojeno skrom-

nost, jecljavost in ponižnost in s širokimi zamahi upodobila veliko moč, ki se skriva pod to prisilno prevleko.

Ta moč malega ljudstva izvira iz dveh korenin: iz resnične fizične moči, ki je v maloštevilnem narodu gotovo izjemna; pa iz preveč zdrave ljudske pameti, ki v težjih pogojih življenja, v kakršne je mali narod porinjen, postane pravilo.

Tretjo razsežnost življenjske moči tega naroda pa seveda dokazuje umetnik sam, ki hoče, zna in zmore vse to upodobiti. V tem primeru je bil to Levstik in za njim tudi Perko. Za obema lahko povzamemo samo tole: z narodom, ki ima take silake, tako pomet in moralo in take umetnike — ne bo nihče pometal.

To, mislim, je tudi sporočilo prve razstave in ideja Perkove notranjske galerije.

J. Praprotnik

TONČKA DROBNIČ

V partizane

Minevajo leta. Vendar je spomin na težke in veličastne dni našega upora in boja še vedno živ.

Bilo je v avgustu leta 1942. Prvi val Roške ofenzive je bil že prešel naše kraje. Ljudje so bili zbegani in pod vtisom strahot, ki so jih počenjali okupatorji. Pogorišča celih vasi ali posameznih domačij se še niso ohladila. V družinah so zevale strašne praznine za pobitimi, odpejanimi ali razgnanimi svojci. Nihče ni vedel, ne kam so jih odvedli, ne kaj bo z njimi. Tudi moja rojstna vas Grahovo je bila tedaj strašno prizadeta.

15. avgusta je bil praznik — velik šmaren ali »velika maša« — kot pravimo na Notranjskem. Zbudila sem se zgodaj zjutraj, ko je bila še tema. Okno v sobi je bilo odprto. Okoli hiše je bilo vse tiho, le voda, ki je curkala čez mlinska kolesa, je enakomerno šumela. Ker je bilo zelo zgodaj, sem skušala še malo zaspati, pa nisem mogla. Brž, ko sem se zbudila, me je z vso ostrino spet zgrabila skrb.

Vez, ki sem jo tedaj imela s partizani, je bila pretrgana. Že stokrat sem premislila vse možnosti: kaj naj storim, kam naj se obrnem, da

bi spet dobila zvezo s kakšno partizansko četo. Nobene možnosti nisem videla. Italijanov pa kot listja in trave, povsod so jih bile polne ceste, po vaseh...

Morala sem ostati doma, čeprav sem bila z eno nogo že v partizanih. Vsa v napetosti in negotovosti sem z grenkobo v srcu gledala, kaj se dogaja.

Spomnila sem se, kako sem pred dnevi grabila seno v Žabjeku pod gričem Špičko. Tedaj se je nad vami čisto nizko spreletavalo letalo in trosilo nekakšne letake. Tudi na ograbek sena je padlo nekaj teh rumenkastih listov. Pobrala sem jih in brala. Bil je poziv partizanom, naj se predajo »oblastem«, češ, da ni nobenega smisla več, zadrževati se v gozdovih. Vmes so bile obljube, da bodo z njimi lepo ravnali, pa tudi grožnje... S tega letaka sem razbrala, da se čutijo okupatorji slabe in nemočne. Če bi bili močni, bi udarili in uničili vse, kar bi jim bilo na poti. Tako pa so se morali zatekati k prošnjam, grožnjam, obljubam, zvijačam...

In ob tem so mi bili v mislih spet moji domači in okolje, v katerem sem živela. Razlike v miselnosti in

v pogledih so bile vedno večje in ustvarjale so napeto razpoloženje. Hudo je bilo. Vsi domači so bili proti meni. Storili so vse, kar so mogli, da bi me uklonili in odvrnili od sodelovanja v Osvobodilni fronti, ali pa spravili s poti...

Vendar sem bila le neizkušena deklica. Pritisk pa je bil čedalje hujši, zato sem si silno želela, da bi vse te svoje stiske komu zaupala in dobila občutek varnosti, potrditve, da ravnam prav.

V tem se je čisto zdanilo. Bilo je jasno nedeljsko jutro. Vstala sem in postorila to in ono v kuhinji in na dvorišču. Ker je bil praznik, sem se namenila, da grem ob deseti k maši. Občutek sem imela, da je prav, če se pokažem ljudem pred cerkvijo. Naj vedo, da je vse kot po navadi in da sem doma.

Ko sem prišla v vas, sem pred cerkvijo malo postala in se pozdravila s svojimi vrstnicami in sošolkami iz sosednjih vasi. Minuto ali dve smo pokramljale. Tedaj sem začutila na sebi ostre in škodoželjne poglede nekaterih pripadnikov tedaj nastajajoče bele garde. Dotle so se držali še potuhnjeno, prikrito. Zdaj, po ofenzivi, pa so odločno začeli dvigati glave in so govorili, da ni nobenega partizana več, da so vsi pobiti...

Z drugimi dekleti vred sem stopila proti cerkvi in nekam s tesnobo prestopila cerkveni prag. Ustavila sem se bolj zadaj, na moški strani.

V prvi klopi na desni je pri stranski kapeli sedel Baraga, trgovec in nekakšen konjski mešetar, ki ni bil na posebno dobrem glasu. Tega človeka doslej še nikdar nisem videla v cerkvi. Držal se je važno, zravnan. Njegova plešasta glava se je kdaj pa kdaj zasvetlikala v odsevu prižganih sveč. Roke je imel sklenjene kot v molitvi in pobožno je zrl v oltar.

Spredaj, na ženski strani je v drugi klopi, pod prižnico sedela Pepa. Silno verno in vdano se je držala. Pred nekaj dnevi je bila tudi pri spovedi in obhajilu. Dobro pa sem vedela, da sta ji sicer Bog in cerkev toliko kot »lanski sneg«. In še nekaj podobnih je bilo v cerkvi.

Kar verjeti nisem mogla: le kako se morejo sprenevedati in izrabljati cerkev in vero? Kaj več o tem tedaj nisem razmišljala. Le stud in odpor sem čutila nad vsem, kar sem videla. Želela sem si, da bi bila čimprej in čim bolj stran od vsega tega. Sploh je bilo v cerkvi vse nekam mračno in čudno. Ko je bilo maše konec, sem šla hitro domov.

Po kosilu sem se brž napravila in se napotila proti sosednji vasi, Žerovnici. Nameravala sem se ogledati pri ljudeh, za katere sem upala, da bodo kaj vedeli o partizanih in da bom dobila zvezo z njimi.

Najprej sem se ustavila pri Pirmanovih v Žerovnici. Njihov sin Matija je bil partizan. Morda bodo kaj vedeli, kako priti do partizanov.

Na dvorišču je ob kupu drv sedel gospodar Pirman. Pozdravila sem ga in spregovorila nekaj vsakdanjih besed o delu in o vremenu. Sedel je ves pogreznjen vase, potr in molče: kaj je z njegovo družino. Čutila sem, da mu je težko in ga o tem nisem spraševala.

Hitro sem nadaljevala pot v sosednjo vas, Lipsenj. Prepričana sem bila, da bom zvezo s partizani dobila tam. Hitela sem po prašni cesti čez most, mimo kovačije in tik pred vasjo zavila na levo po stezi za vrtove, k eni izmed mojih sošolk. Ko sem stopila v hišo, sem videla, da je doma. Med drugim mi je rekla, da je prišla iz partizanov domov, da je bilo med ofenzivo v gozdu zelo težko in nevarno in da pojde k nekim sorodnikom. Po zvezi s partizani nisem vprašala. Kmalu sem se poslovila in šla.

Zdaj sem se namenila k Veselovim, saj so bili naši sorodniki. V naraščajoči stiski me je kar gnalo tjakaj. Domačija z žago in mlinom je bila na samem, med drevjem in globoko pod glavno cesto. Nekaj trenutkov sem se predala prijetnim spominom, ko me je stara mama še kot otroka jemala s seboj tja. Pri Veselovih so vedno imeli tako dober, doma pečen kruh. Vsakokrat, ko sem prišla k njim, sem dobila velik kos kruha, namazanega z medom...

(Konec prihodnjič)

NAŠE MALO MESTO

V letu 1910 in 1911 delal se je cerkniški vodovod. Prva voda je pritekla v Cerknici dne 8. avgusta 1911. leta. Kakšna strašna mizerija je bila prej zaradi vode, ne morem popisati; ljudstvo in živina je pilo nesnažno vodo iz potoka, zato je pa bilo tudi vse bolno »škrofulozno«. V šoli se je odprla pipa dne 21. avgusta 1911. Da sem nakazal pipo napraviti na tem kraju, v to me je prisilila zadeva, da nimam jedilne shrambe, zato pa imam med pipo in med kuhinjo veliko omaro za shrambo jedil.

(Izpis iz šolske kronike za šolsko leto 1910/1911, ki jo je pisal šolski vodja in nadučitelj Andrej Sest.)

Nedavno tega je sanitarni inšpektor pobral vrsto vzorcev vode iz pip našega malega mesta. Njegove ugotovitve se baje ne razlikujejo dosti od onih iz leta 1911.

Spet je živo pred mesnicami. Tako bo menda do konca tega leta. Kako bo pa naprej, se ne ve...

ČEMU SKRB ZA OBVEŠČANJE?

Ugotavljamo, da obveščanje v našem občinskem prostoru škriplje: sploh še ni bilo izdelane celovite ocene o sistemu obveščanja, niti ni le-ta oblikovan; družbeno-politične organizacije o tem ne razpravljajo, skorajda ne delujejo tudi njene komisije za to področje; v sredstvih javnega obveščanja izven naše občine se zelo redko pojavimo; nimamo INDOK centra; delegatske informacije so neustrezne...

Vemo pa, da v obveščanju sistematično delujejo številne skupnice in posamezniki, ki vedo vse in še kaj več. Horizontalno in vertikalno se pretakajo ekonomske informacije: kdaj bodo pralni praški, kava, olje, meso in ostale dobrine, še več pa je informacije o medsebojnih razmerjih: kdo je koga, kdo s kom, kdo bo dobil to in to funkcijo, kakšne so plače, kdo ga lomi... Vse v dobrobiti sočloveka in za narodov blagor. In reči je treba, da ta informacijski sistem kar dobro deluje.

Čemu torej dodatna skrb za obveščanje?

GLEDALIŠKI ABONMA 1980-1981

Dvorana Cerknica — zadnji petki v mesecu (december, januar, februar) ob 19. uri;
Dvorana Stari trg — zadnje sobote v mesecu (december, januar, februar) ob 19. uri;
Športna dvorana Cerknica — zadnja sobota v marcu za abonma Cerknica in Stari trg skupaj ob 19. uri

PREDSTAVE

— 26. in 27. december 1980
Anton Foerster: GORENJSKI SLAVČEK. Nastopajo operni solisti: Vilma Bukovec, Vanda Gerlovič, Sonja Hočvar, Rajko Koritnik, Marcel Ostashevski, Drago Čuden, Tone Kozlevčar, Stane Koritnik.
— 23. in 24. januar 1981
Zvonimir Bajsić: KAKO SE DAN LEPO ZACNE — komedija. Gostuje DRAMA iz Ljubljane.
— 27. in 28. februar 1981
Gledališka predstava domače dramske skupine.
— 28. marec 1981
Nastop ansambla narodnih plesov in pesmi TINE ROŽANČ — slovenski in jugoslovanski ljudski plesi.

Cene abonmajskih kart:

sindikati 180,00 din
upokojenci 170,00 din
dijaki, študenti 160,00 din
prosta prodaja 50,00 din (za eno predstavo)
Abonmajске karte so v prodaji pri Zvezi kulturnih organizacij občine Cerknica, Gerbičeva 32 v Cerknici do 25. decembra 1980.
Posamezne karte bodo v prodaji eno uro pred pričetkom predstave.

Boste zidali?

OBLIKOVANJE STANOVANJSKE SOSESE IN V GRAHOVEM

Javna razprava o urbanistični ureditvi Grahovega se je v glavnem iztekla. Na osnovi razprav komunalna samoupravna interesna skupnost pripravlja zazidalni načrt, ki naj bi bil izdelan do nove gradbene sezone. V te priprave pa se morajo vključiti tudi naši krajani.

Vsi, ki do leta 1985 želijo graditi zasebne stanovanjske hiše, ali so zainteresirani za družbena stanovanja, se še lahko prijavijo.

Najprej naj si ogledajo program urbanistične ureditve, da se bodo lažje odločali o primernosti gradbenega prostora. Pri tem naj bi se novi graditelji držali organiziranega gradbenega reda ter strnjivosti gradbišč zaradi komunalne in druge potrebne ureditve. Na osnovi prijav bo komunalna skupnost pripravila parcele za odkup zemljišč.

To je dolgoročno usmeritev stanovanjske izgradnje, zato se morate odločiti čimprej, če namerate graditi.

Posebno pozornost bo treba posvetiti tudi stanovanjskim vprašanjem socialno šibkih družin in izkoristiti vse možnosti, ki jim jih nudi stanovanjska interesna skupnost. Pobudniki za reševanje teh vprašanj morajo biti temeljni in družbeno-politične organizacije s področja krajevne skupnosti ob načrtovanju kadrovskih stanovanj v prihodnjem srednjeročnem obdobju.

Prijave sprejemajo na sedežu krajevne skupnosti Grahovo vsak delovni dan od 8. do 12. ure.

Na osnovi zbranih prijav po letih za obdobje 1981—1985 bomo v sodelovanju s komunalno skupnostjo pripravili gradbene parcele.

Če bo za zasebno gradnjo dovolj prijavljenec, bomo organizirali stanovanjsko zadruzo in v njenem okviru pridobivali potrebna soglasja za gradbeno dokumentacijo.

To je samo ena izmed prednosti organizirane gradnje v okviru stanovanjske zadruge. Druga, ki odtehta prvo, pa je prav gotovo finančna konstrukcija in usmerjanje vseh sredstev, ki se zbirajo v različnih oblikah, od osebnega varčevanja mimo sredstev stanovanjskih bank in samoupravnih interesnih skupnosti, do stanovanjskih skladov v temeljnih organizacijah.

Prijave bomo sprejemali do 30. januarja 1981, zato prosimo družbenopolitične organizacije v krajevnih in temeljnih organizacijah, da tudi manj odločne vzpodbudijo h gradnji stanovanjskih hiš, posebej pa posvetijo pozornost tistim družinam, ki zaradi svojega socialnega stanja sami gradnje ne zmorejo. Opozorijo naj jih na solidarnostne sklade v okviru akcije za družbeno gradnjo.

Dodatne informacije vam posredujejo tajništva vaših temeljnih organizacij ali jih dobite na sedežu krajevne skupnosti.

F. Kranjc

BRESTOVI upokojenci o brestu

Upokojitev je prelomnica v človeškem življenju, ko naj bi užival sadove svojega dela. Dejansko pa je to mnogokrat drugače. Kot neogibna spremljevalka zaslužnega pokopa se pojavi bolezen. Ta prekriža načrte in marsikatero skrito željo, ki jo je upokojenec imel in je ni mogel uresničiti prej ob vsakdanjem delu.

Eden izmed mnogih, katerim jesen življenja ni naklonjena, je tudi tovariš JANEZ KUŠLAN, upokojen strojnik v TOZD ZAGALNICA Stari trg. O tem, kako živi in kako je zadovoljen, je Janez povedal:

»Upokojen sem od leta 1968. Vesel sem, da ste se me spomnili, saj se človek čuti kar zapostavljenega, ko gre v pokoj. Pa to bi že še šlo, ko me ne bi dajala bolezen. Že šest let sem tako rekoč prikovan na posteljo in stežka vstanem za par korakov. Tako mi je vsak obisk zelo dobrodošel. Življenje je pač takšno...

V zadovoljstvo pa mi je, da sem tudi po upokojitvi, dokler sem lahko, priskočil na pomoč, če je bilo potrebno nadomestiti ali svetovati. Sedaj imamo novo stanovanje in moram reči: da sem v njem kar bolj zadovoljen.«

Tako je govoril Janez Kušlan, sicer zaradi bolezni tudi težko, toda smehljaj na obrazu in izraz v očeh je govoril o ganjenosti in trenutku sreče, da smo ga ohiskali in poklepitali z njim.

T. Obreza

Ljubiteljem smučanja

Da bi bili čimbolje organizirani, je smučarska zveza Slovenije s poprejšnjim soglasjem osnovnih smučarskih organizacij izdala za smučarsko sezono 1980/81 tri vrste izkaznic po naslednjih cenah:

1. za člane nad 15 let 150,00 din
2. za pionirje do 15 let 60,00 din
3. za podporne člane 50,00 din

Člani pod tč. 1 in 2 imajo ob predložitvi smučarske izkaznice naslednje ugodnosti: 10-odstotni popust pri nabavi smučarske opreme (smuči, čevlje, rolke, 2 kompleta smučarskega perila, kapa, smučarski pullover, smučarske vezi Nevada, smučarske hlače-elastične, ogrevalne hlače, vetrovka, smučarski kombinezon, trenerka, tekaški dres, par smučarskih palic, komplet anorak). Poleg teh ugodnosti imajo člani, ki se ukvarjajo s tekom na smučeh, tudi 50-odstotni popust na vseh tekaških maratonih v Sloveniji.

Smučarski klub Cerknica obvešča vse svoje člane, da izkaznico lahko dvignejo na ZTKO Cerknica vsak dan, v petek pa tudi popoldne od 18. do 19. ure v prostorih SK v Cerknici, ob kinodvorani.

BRESTOV pred 10 leti GLASILO KOLEKTIVA

(Iz številke 38 — 28. novembra 1970)

INTEGRACIJA V LESNI INDUSTRIJI

V zadnjem času je bila javnost informirana, da se je šest slovenskih pohištvenih gigantov odločilo za integracijo. Začetni razgovori o možnostih za integracijo med vodilnimi delavci segajo tja v julij leta 1969. Prvotna zamisel in razgovori so tekli na relaciji Meblo — Marles — Brest.

Pozneje se je ideja razširila. K sodelovanju so bili povabljeni še Javor Pivka, Novoles Novo mesto in Stol Kamnik.

Programi vseh teh podjetij so tako porazdeljeni in usklajeni, da se s potrošnikovega vidika gledano dopolnjujejo. S proizvodi vseh lahko zadovoljimo še tako zahtevnega potrošnika.

UKREPI ZA DOSLEDNO IZVAJANJE NALOG

V prihodnjih dneh bodo samoupravni organi in politične organizacije v podjetju obravnavale položaj podjetja, v katerem smo se znašli v času stabilizacijske politike jugoslovanskega gospodarstva. Razprave v samoupravnih organih bodo logično nadaljevanje razprave o analizi finančnega stanja podjetja.

Tako stanje se najizraziteje odraža na razpoložljivih sredstvih, oziroma likvidnosti podjetja. Sprejeti ukrepi Zveznega izvršnega sveta o stabilizaciji gospodarstva so postavili podjetje ne samo v položaj drugačnih pogojev gospodarjenja, temveč tudi v najostrejši položaj na področju obratnih sredstev.

Splošni položaj, ki je na Brestu zaradi prehitrega naraščanja vseh zalog podjetja še toliko bolj pereč, pa lahko pripelje s stališča finančne likvidnosti podjetje celo do problema pravočasnega izplačila osebnih dohodkov.

OBISK G. MORSA

Glasbene omarice Brestove proizvodnje so s pomočjo podjetja Morse našle potrošnika in odjemalca v vsakem, še tako majhnem naselju Združenih držav Amerike in, kar je najvažnejše, prodaja glasbenih omaric se vkljub nekaterim resnim težavam v ameriškem gospodarstvu in na tržišču nadaljuje v istem oziroma še v večjem obsegu kakor doslej.

MORDA KMALU AVTOMATIČNO KEGLJIŠČE

Ob novici, da želi Mercator v Cerknici postaviti avtomatične naprave, so se za Brestovo kegljišče začela zanimati tudi druga podjetja. Uspel bo seveda najboljši ponudnik, če vsi skupaj ne bomo preveč togi in čakali še na nove ponudnike.

NOVE INFORMACIJE

Splošni sektor je začel izdajati mesečne informacije o delu in sklepih samoupravnih organov Bresta, ki so namenjene vsem delavcem podjetja Menimo, da morajo biti vsi zaposleni seznanjeni s samoupravnim dogajanjem v kolektivu, v centralnih samoupravnih organih in samoupravnih telesih vseh poslovnih enot.

Poleg Brestovega obzornika, Biltena ekonomsko-finančnega sektorja bodo informacije tretji mesečni informator v podjetju.

Težave strelske družine Brest

Strelska družina BREST je bila ustanovljena leta 1967. Od svoje ustanovitve pa do letošnjega oktobra je imela prostor za treniranje, shranjevanje orožja in organiziranje strelskih tekmovanj v stari Brestovi delavski restavraciji. Zaradi preureditve prostora je bilo potrebno naš inventar umakniti in se izseliti neznano kam. Tako smo sedaj brez prostora za našo dejavnost. Omare in strelski inventar, ki ga ni tako malo, je sedaj v vlažnih prostorih, kar kvarno in neuporabljivo vpliva na orožje.

Ker nimamo prostorov, tudi ne bomo mogli pripraviti tekmovanj, ki smo jih imeli letos v načrtu:

— II. množično tekmovanje krajevnih skupnosti cerkniške občine,

— tekmovanje šolskih športnih društev v streljanju z zračno puško,

— tekmovanje za 29. november,

— občinsko sindikalno tekmovanje.

Ob ustanovitvi strelske družine BREST sta v tistem času delovali še strelski družini Srnjak in Racna gora, ki pa sta razpadli in tako je naša družina ostala glavni nosilec strelskega športa v cerkniški občini. Sedaj deluje tudi novo ustanovljena strelska družina Cajnarje, ki pa ima manj članov. Poleg tega ima težave s prostori za treniranje in prirejanje različnih tekmovanj.

Rezultati, ki so jih dosegli naši člani in članice na republiških in drugih tekmovanjih so več kot zadovoljivi, zlasti če upoštevamo možnosti za razvoj tega športa v naši občini. Naše vitrine so polne pokalov, diplom in kolajn. Za doseganje še večjih uspehov pa je treba vaditi v ustreznih prostorih po navodilih instruktorjev strelstva. Instruktorje imamo, prostorov pa ne. Med mladino je veliko zanimanja za strelstvo, toda brez varnih in ustreznih prostorov ni mogoče delati. Če iz vidika splošnega ljudskega odpora in družbene samozaschite je potrebno nekaj ukreniti, da se bo strelski

šport še naprej razvijal in krepil. Več zanimanja za ta šport bi morale pokazati tudi organizacije in ustanove, ki se jih streljanje in usposabljanje neposredno tiče.

Svoje želje in hotenja smo opredelili v srednjeročnem načrtu za obdobje 1981–1985 in jih posredovali krajevnim skupnostim. Zgradili naj bi podaljšek kegljišča kot je bilo mišljeno že pri njegovi gradnji, vendar zaradi pomanjkanja finančnih sredstev te izgradnje ni bilo.

Na novem strelišču, ki bi bilo avtomatsko z desetimi strelnimi mesti, bi bilo varneje vaditi. Poleg tega bi strelišče lahko uporabljale vse organizacije v občini. Mogoča bi bila tudi regionalna in republiška tekmovanja. Poleg streljišča bi imeli še skupen prostor, ki bi ga lahko uporabljali strelci, šahisti in morda celo mladinska organizacija. Tudi šahisti se morajo namreč seliti iz enega v drug prostor, saj za vadbo nimajo pogojev. Tako pa bi dobili stalen prostor za svoje delo.

Delovna organizacija BREST bi nam naredila veliko uslugo, če bi odstopila lokacijo ter priključke za vodo, elektriko in paro za ogrevanje. Na pomoč bi nam lahko priskočila Gradišče in Komunala s svojim strojnim parkom in poravnala teren. Nato bi strelci z udarniškim delom skopali in zabetonirali temelje. Ko bi bil objekt zgrajen, bi ga te delovne organizacije lahko uporabljale za rekreacijo svojih delavcev. Skupaj s temeljno telesnokulturno skupnostjo Cerknica pa bi skušali zagotoviti sredstva še za ostali gradbeni material. Lokacija je primerna, saj so v neposredni bližini tudi kegljišče in balinišča.

Strelci bi resnično želeli, da bi nas v prizadevanjih za naš novi prostor podprlo čimveč delovnih ljudi in občanov ter delovnih organizacij v naši občini. Zares bi bila nepopravljiva škoda, če bi zaradi neustreznih prostorov, ki ne nudijo niti najmanjših pogojev za treniranje ta atraktivna športna panoga popolnoma propadla.

T. Šubic, F. Mahne

Delavske športne igre

V novembru je komisija za šport in rekreacijo organizirala v sodelovanju s klubi sindikalne igre v kegljanju, košarki in vlečenju vrvi. V kegljanju je med moškimi presenetljivo zmagala ekipa SO Cerknica, med posamezniki pa Darko Ožbolt iz Zagalnice. Med ženskami pa je zmagala ekipa Bresta pred Gradiščem in SO Cerknica.

Letos je predvsem dosti težav s sodelovanjem ženskih ekip, saj se za posamezne panoge prijavijo samo po ena ali dve ekipi (za tekmovanje v odbojki in namiznem tenisu se je prijavila samo ekipa Bresta). Komisija za šport in rekreacijo pri občinskem sindikalnem svetu ugotavlja, da krivico za to nosijo predvsem člani osnovnih organizacij, zadolženi za šport in re-

kreacijo v delovnih organizacijah. Ti namreč niso zainteresirani za nastop ženskih ekip, pa tudi ne za nastope v panogah, ki jih ne zanimajo.

REZULTATI

VLEČENJE VRVI

1. GOZDARSTVO
2. KOVINOPLASTIKA
3. BREST OZD
4. BREST — MINERALKA

KOŠARKA

1. BREST — OZD	točk 17
2. GOZDARSTVO	13
3. GRADIŠČE	10
4. BREST — MINERALKA	8
5. PROSVETA	7
6. KOVIND	6
7. BREST — IVERKA	5

KEGLJANJE — ŽENSKO — EKIPNO

1. BREST	kegljev 521
2. GRADIŠČE	497
3. SO CERKNICA	493
4. KOVINOPLASTIKA	273

POSAMEZNO

1. HITI C., Gradišče
2. TURK A., Brest
3. MODIC D., SO Cerknica
4. POROK D., KPL
5. ŠUŠTARŠIČ M., Gradišče

KEGLJANJE MOŠKI — EKIPNO

1. SO CERKNICA	kegljev 843
2. KARTONAŽA	830
3.—4. KOVINOPLASTIKA	826
5. GRADIŠČE	826
6. ELEKTRO	811

Nastopalo je 22 ekip.

KEGLJANJE MOŠKI — POSAMEZNO

1. OŽBOLT D., Brest Žag. 227
2. Žnidaršič, Gradišče 226
- 3.—5. Klančar, SO Cerknica 224
- 3.—5. OŽBOLT J., Elektro 224
- 3.—5. PUNTAR, Kartonaža 224
6. GORNIK F., SO Cerkn. 222

F. Gornik

BRESTOV OBZORNIK — glasilo delovne organizacije Brest Cerknica, n. sol. o.

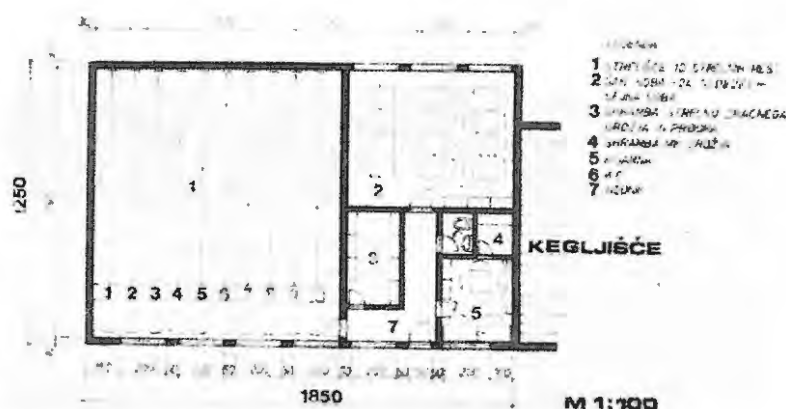
Glavni in odgovorni urednik Božo LEVEC.

Ureja uredniški odbor: Marta DRAGOLIČ, Vanda HACE, Ana KOGEJ, Božo LEVEC, Marta MODIC, Leopold OBLAK, Anton OBREZA, Bernarda PETRIČ, Bono ŠKERLIJ, Irena ZEMLJAK in Viktor ŽNIDARŠIČ. Foto: Jože Škrli.

Tiska Železniška tiskarna v Ljubljani. Naklada 2800 izvodov.

Glasilo sodi med proizvode iz 7. točke prvega odstavka 36. člena zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu, za katere se ne plačuje temeljni davok od prometa proizvodov (mnenje sekretariata za informiranje izvršnega sveta SR Slovenije, št. 421-1/72 z dne 24. oktobra 1974)

STRELISCE SD BREST

Tako načrtujemo...

Športni portreti

TOKRAT PREDSTAVLJAMO FRANCA ČEBOHINA

Povejte nekaj splošnih podatkov o sebi!

Rojen sem bil leta 1907 v Divači in sem od leta 1972 upokojen prosvetni delavec.

Vaši športni uspehi?

S telesno kulturo sem se začel ukvarjati že s šestimi leti v Sokolu stare Avstro-Ogrske. Po prvi svetovni vojni sem začel z nogometom kot »naraščajnik« pri nogometnem klubu Hermes in kasneje kot mladinec v Primorju, ki je bil prvak mesta Ljubljane. S sedemnajstimi leti sem že zaigral za prvo moštvo Primorja, takratnega prvaka Slovenije.

Ko sta se leta 1934 združila Primorje in Ilirija, sem odšel nazaj k Hermesu, kjer sem igral do razpada stare Jugoslavije. Po osvoboditvi sem bil najprej določen za trenerja Odreda (sedanja Olimpija) in trenerja Ljubljane, vendar sem moral obe trenerski mesti, pa tudi službo na direkciji jugoslovanskih železnic odkloniti, ker v Ljubljani ni bilo mogoče dobiti stanovanja.

Kaj pa ostali športi?

Kot študent sem se ukvarjal tudi z drsanjem, plavanjem, smučanjem in kolesarjenjem, vendar

s kolesarjenjem manj, ker to mišice otrdi in zmanjšuje hitrost.

Kolikor mi je znano, ste bili tudi športni organizator?

Da, tudi to. Takoj, ko sem prišel v službo v Stari trg, sem bil tekmovalac in voditelj pri Sokolu. Organiziral sem tudi prvo smučarsko tekmovanje v Loški dolini, na katerih so sodelovali stari in mladi. Po premestitvi na novo službeno mesto leta 1945 v Novo vas, pa sem nadaljeval s smučarskimi tečaji, sodeloval pri ustanovitvi TVD Partizan Nova vas in pomagal pri graditvi doma TVD Partizan.

Kaj se vam je najbolj vtisnilo v spomin?

V spomin se mi je najbolj vtisnila nogometna tekma Primorje : Ilirija, ko smo zmagali 5 : 2 in tako postali prvaki Slovenije, pa tudi to, da smo dobili po tekmi prve profesionalne dresse, ki so bili takrat vredni celotni mesečni zaslužek.

V Starem trgu so mi ostale v spominu prve smučarske tekme, v Novi vasi pa telovadni nastop ob otvoritvi doma TVD Partizan.

Kako pa je z mladino?

Šolska mladina, ki je vključena v nogometni krožek, je zelo vestna in disciplinirana ter si želi znanja. To lahko trdim, ker že od upokojitve leta 1972 vodim nogometne športne krožke v Cerknici, Starem trgu in Grahovem. Škoda, da se mladina po končani osnovni šoli ne vključuje v klube in ne nadaljuje z rednimi treninji. Po dveh, treh letih nedelavnosti pa je čas za uspehe v tekmovalnem športu zamujen. Pri telesni vzgoji je najbolj prikrasana ženska mladina, ker zanjo niso dostopne vse panoge.

Kaj mislite o nogometni tekmi Italija — Jugoslavija?

Italijani so bili za razred boljše moštvo kot naši. Pri driblanju so bili naši prepočasni in premalo energični, pa tudi igrali ne smejo po vsem igrišču v vseh vlogah. Poleg tega pa so bili tudi premalo uigrani.

Koga predlagate za razgovor v naslednji številki?

Nekdanjega reprezentanta v smučarskih tekih Franca KANDARETA.

B. Škerlj

Filmi v decembru

1. 12. ob 16. uri in 19.30 uri — ameriški pustolovski film KAZNILNIŠKI BLUES.
4. 12. ob 19.30 ameriški western VELIKI REVOLVERAŠKI OBRAČUN.
6. 12. ob 19.30 in 7. 12. ob 16. uri — hongkongški karate film ZADNJI KARATE UDAREC
7. 12. ob 19.30 francoska drama DEKLE V MODREM.
8. 12. ob 19.30 — francoska kriminalka PRIČA.
11. 12. ob 19.30 — italijanska komedija POTOVANJE Z ANITO.
12. 12. ob 19.30 — ameriški pustolovski film POTUJOČI BORDEL.
13. 12. ob 19.30 in 14. 12. ob 16. uri — ameriški film SMER MEHIKA.
14. 12. ob 19.30 — francoska komedija ZAKONSKA POSREDOVALNICA.
15. 12. ob 19.30 — italijanska drama ŠKANDAL.
18. 12. ob 19.30 — italijanska drama HOTEL KLEINHOFF.
20. 12. ob 19.30 in 21. 12. ob 16. uri — francoska komedija ŽANDAR PROTI MARSOVCEM.
21. 12. ob 19.30 — ameriški pustolovski film ROJ UBIJALK.
22. 12. ob 19.30 — italijanska komedija NEZADRŽANE STRASTI.
25. 12. ob 19.30 — ameriški glasbeni film POSLEDNJI SHOW ELVISA PRESLYJA.
27. 12. ob 19.30 in 28. 12. ob 16. uri — ameriški pustolovski film ARABŠKE PUSTOLOVŠČINE.
28. 12. ob 19.30 — ameriška kriminalka MAGIJA SMRTI.
29. 12. ob 19.30 — italijanski dokumentarni film DIRKALNA MRZLICA.

FILMSKA VZGOJA ZA UČENCE OSNOVNIH ŠOL

Višja stopnja: ponedeljek, 7. 12. ob 8. uri (za 1.—2. razred) in ob 10. uri (za 3. in 4. razred) v kinu Cerknica sovjetska barvna risanka

KONJIČEK GRBAVČEK;

torek, 8. 12. ob 8. uri — isti film v kinu Stari trg;

torek, 8. 12. ob 12. uri — isti film v kinu Velike Bloke.

Višja stopnja: petek, 26. 12. ob 8. uri (za 5. in 6. razred) in ob 10. uri (za 7. in 8. razred) v kinu Cerknica japonska risanka MAČEK NA DIVJEM ZAHODU. V kinu Stari trg in Vel. Bloke bo isti film dan prej in sicer ob 8. oziroma 12. uri.

FILMSKO GLEDALIŠČE

Nedelja, 14. 12. ob 10. uri (Cerknica) in ob 15. uri (Stari trg) — ameriška parodija C.A.S.H. PLAČILO V GOTOVINI (z razgovorom).

V CERKNICI ZALOŽNIK IN BREST

Na kegljišču Bresta v Cerknici je bilo odigrano 2. kolo primorsko-notranjske lige. Med dvanajstimi ekipami je bila najboljša ekipa Bresta, med posamezniki pa je dosegel najboljši rezultat Založnik iz Bresta, ki je podrl 926 kegljev, pred Turkom iz Ajdovščine 916 in Žužekom iz Izole 900 kegljev.

REZULTATI:

1. BREST	5153
(Prešeren 842, Turk 858, Hlabše 807, Kraševac 866, Založnik 926, Gornik 854)	
2. IZOLA	5017
3. AJDOVŠČINA	5011

4. GORICA	4980
5. TOLMIN	4958
6. POSTOJNA	4921

SKUPNA UVRSITEV

1. IZOLA	3 neg. točke
2. BREST	4
3. AJDOVŠČINA	5
4. GORICA	8
5. TOLMIN	11
6. POSTOJNA	11

VRSTNI RED MED POSAMEZNIKI PO DVEH NASTOPIH

1. ZALOŽNIK, Brest	1797
2. TURK, Ajdovščina	1781
3. RADOČAJ, Gorica	1779
4. PUNTAR, Postojna	1752
5. GORNIK, Brest	1721
6. ŽUŽEK, Izola	1719

Naslednje kolo bo decembra v Novi Gorici.

F. Gornik